

Paolo Cagliari zz. Veronese versus inkvizice:

Dne 20. 4. 1573 dodal Veronese pro dominikánský kostel SS. Giovanni e Paolo v Benátkách obraz Poslední večeře pro tamní refektář. Obraz byl veřejností přijat pochvalně, ale s určitými výhradami. Došlo proto k výsledku Veroneseho inkvizicí dne 18. 7. 1573. Po jeho objevu v r. 1887 byl ihned publikován.

Inkvizice: Kdo jste a co děláte?

Veronese: Jsem Paolo Cagliari. Maluji a dělám obrazy.

I: Znáte důvod předvolání?

V: Ne, Pane

I: A můžete si to domyslet?

V: Moby se domyslet.

I: A řeknete z čeho si to můžete domyslet?

V: Z toho co my řekli ctihodní Otcové a hlavně převor ze SS. Giovanni e Paolo, jehož jméno neznám mi řekl, že jej Vážený Pánové (inkvizitoři) pověřili, aby dal místo psa vymalovat Magdalenu, a já mu řekl, že bych udělal i leccos jiného podle mě i pro dobro obrazu.

I: A proč jste to neudělal ?

V: Nezdálo se mi , že by tam mohla postava Magdaleny dobře vypadat.

I: Proč?

V: Ze mnoha důvodů, které mobu udat, pokud mi k tomu bude dána příležitost.

I: O jaký obraz jde?

V: Je to obraz Poslední večeře, kterou měl Ježíš Kristus s apoštoly.

I: Kde?

V: V domě Šimona. (Ale Poslední večeře ne v domě Šimona; tam jen 2x - mytí nohou a Marie a Marta)

I: A kde je ten obraz?

V: V refektáři bratří u SS. Giovanni e Paolo.

I: Na stěně, desce či plátně.

V: Na plátně.

I: A jak je vysoký.....(popis obrazu).....Jsou na té Vaší Večeři namalovány osoby společníků?

V: Ano pane.

I: Jaké jsou to osoby a co dělají?

V: Hospodář (muž s červenou pláštěnkou) domu, Šimon, za kterým je postava kuchaře, kterého jsem vyobrazil jakoby přišel jen tak, aby se podíval zda je při stole vše v pořádku.

I: Pak jste tam přidal...

V: Je tam mnoho postav, a je to už dlouho co jsem obraz dodělal, že si už nepamatuji.

I: Namaloval jste i jiné Večeře.

V: Ano, pane.....údaje o dalších Veroneseho obrazech Večeří.

I: Proč je tam namalován ten muž, kterému teče krev z nosu na té Večeři co je v S. Giovanni e Paolo?

V: je to postava sluby, kterému se může někdy najednou přihodit, že krvácí z nosu.

I: A co znamenají ti ozbrojenci oblečení na německý způsob s halapartnami v ruce.

V: K tomu musím říci pár slov.

I: Povězte.

V: My malíři si dopřáváme volnosti (licentia), jaké si dovoluují básníci a blázni, a ty dva halapartníky na slepém schodišti, jednoho, jak pije a druhého, jak jí, jsem udělal proto, aby tam mohli konat patřičné služby; zdálo se mi, že je správné, aby pán domu, významný a bohatý člověk – podle toho, co mi bylo řečeno – měl takové sluby.

I: A proč jste tam namaloval toho muže oblečeného jako šašek a držícího v ruce papouška?

V: Pro ozdobu, tak jak se to dělá.

I: Kdo se nachází u stolu?

V: Dvanáct apoštolů.

I: Co dělá sv. Petr, první z nich?

V: Krájí beránka, aby ho podal na druhý konec stolu.

I: A co dělá ten, který je vedle něho?

V: Držící talíř a čeká co mu sv. Petr dá.

I: A prosím řekněte, co dělá ten, který je vedle něj?

V: Ten má vidličku a čistí si zuby.

I: Jakou to máte vlastně představu o účastnících oné večeře?

V: Víím, že tam byl Kristus se svými apoštol; jenomže když zbude na obraze volné místo, zdobím jej postavami podle svých představ. (Oproti "historickým" 15 osobám je jich zde nejméně 35).

I: A přál si někdo, aby jste na obraz namaloval Němce, šašky a jiné podobné věci?

V: Ne, pane. Ale objednavatelé si přáli, abych obraz ozdobil, tak jak uznám za vhodné; jako tento obraz, který je velký a může obsáhnout mnoho postav.

I: A ty výzdoby, které obvykle děláte na svých obrazech nebo malbách, přizpůsobujete a upravujete vzhledem k námětu a hlavním postavám. nebo je děláte jak se vám zlíbí, podle toho k čemu podněcuje fantazie, aniž byste uvažoval a přemýšlel?

V: Děláním obrazů s takovou rozvahou, jaké je třeba a jaké je schopen můj rozum.

I: Vám se snad zdá patřičné, aby se na Poslední večeři malovali opilci, Němci, trpaslíci a jiné podobné obludnosti?

V: Ne, pane.

I: Proč jste to tedy namaloval?

V: Udělal jsem to, poněvadž jsem je pojal jako, že stojí všichni stranou a neúčastní se Večeře.

I: Cožpak nevíte, že v Německu a v jiných krajích nakažených kacířstvím mají ve zvyku různými obrazy, plnými sprostot a jinými prostředky ironizovat, tupit a tropit si smích z věcí svaté katolické církve a vykládat scestné učení idiotům a ignorantům?

V: Ano, pane, to je zlé. Ale musím opakovat, že jsem nucen řídit se tím, co udělali moji předchůdci.

I: A co udělali vaši předchůdci? Něco podobného?

V: Michelangelo v Římě, v kapli papeže namaloval našeho Pána, Ježíše Krista, Jeho matku i sv. Jana. sv. Petra a celé nebeské zástupy v různých, ne příliš důstojných postojích.

I: Copak nevíte, že když se maluje Poslední soud, při kterém se nepředpokládají šaty a podobné věci, pak ani není třeba ty šaty malovat (viz Paleottiho požadavek "pravdy"), neboť v takovém obraze jde výlučně o duši, a nejsou tam žádní blázni, ani psi, ani zbraně ani žádné jiné nesmysly.....Zdá se Vám v porovnání s jinými díly, že jste tu svou Večeři udělal dobře, když jste jej namaloval tak, jak vypadá, a chcete trvat na tom, že je to obrazy dobrý a slušný.

V: Nejjasnější pane, ne, na tom nechci trvat, i když jsem si myslel, že pracuji dobře, a podobně věci mně nepřišli na mysl; nenapadlo mne, že bych mohl způsobit nějaký, byť sebemenší zmatek, a to tím spíš, že ty postavy šašků jsou jinde, než je náš Pán.

Rozsudek: Shora řečený Paulus jest zavázán a povinán opravit a na pravou míru uvést obraz. Slova tak nemá vypadat Poslední večeře byla na přímluvu benátských šlechticů, přítomných procesu, vypuštěna z protokolu. Jeden ze členů tribunálu navrhl, aby se námět večere považoval za *hostinu na počest Krista žijícího, pro potěchu bříšníkům*. Volba padla na Hostinu v domě Leviho.